

УДК 347.73

Дар'я Вікторівна КОРОБЦОВА,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри загальноправових дисциплін факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-4753-7433>*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Адміністративна відповідальність, точніше її концептуальні засади і найбільш суттєві характеристики нормативної конструкції, має давню історію. Переживши безліч трансформацій, обумовлених особливостями функціонування в умовах існування різних форм державної організації суспільства, адміністративна відповідальність дійшла й до нашого часу. Але сучасні реалії української держави, прагнення долучитись до загальноєвропейських цінностей вимагають переосмислення місця цього інституту в системі вітчизняного права, переходу від поглядів на нього як на репресивно-фіскальний інструмент держави, до розуміння його як засобу забезпечення правопорядку у тих сферах суспільних відносин, де об'єктивно необхідним є державне регулювання і державне управління, засобу забезпечення, перш за все, прав і свобод людини і громадянина, а також ефективний захист цих прав і свобод у випадку притягнення її до адміністративної відповідальності. Тому реформування та усунення проблем адміністративної відповідальності сприятиме забезпеченню надійного захисту прав і свобод громадян України.

Норми, які регулюють відносини у сфері застосування адміністративної відповідальності, становлять окремий інститут адміністративного права. Незважаючи на велику кількість змін та доповнень, які вносяться останнім часом до Кодексу України про адміністративні правопорушення, його норми містять велику кількість розбіжностей між собою та нормами галузевого законодавства.

Зазначену проблематику досліджували такі вчені, як Н. В. Гришина, Д. М. Лук'янець, Т. О. Коломоєць, В. Б. Авер'янов, Н. В. Хорощак, А. М. Ярмач та ін. [1, с. 356].

За вчинення адміністративного правопорушення законодавством передбачена адміністративна відповідальність. Але КУпАП не містить конкретного визначення адміністративної відповідальності та обмежується тільки вказівкою на те, що її мірою є адміністративні стягнення, які застосовуються з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами [2]. Внаслідок цього всі існуючі дефініції категорії «адміністративна відповідальність» є досить різними. Наприклад,

М.С. Студенікіна відмічає, що: «Під адміністративною відповідальністю найчастіше розуміється застосування ... частини заходів адміністративного примусу, а саме – адміністративних стягнень» [3, с. 88]. На думку І. О. Галагана: «Під адміністративною відповідальністю слід розуміти застосування у встановленому порядку уповноваженими на це органами і службовими особами адміністративних стягнень, сформульованих у санкціях адміністративно-правових норм, до винних у вчиненні адміністративних проступків, що містять державний і громадський осуд, засудження їх особи і протиправного діяння, що виявляється у негативних для них наслідках, які вони зобов'язані виконати, і переслідують цілі їх покарання, виправлення і перевиховання, а також охорони суспільних відносин у сфері радянського державного управління» [4, с. 41]. Є. В. Додін висловлює погляд, згідно з яким адміністративна відповідальність – це визначення повноважними державними органами через застосування адміністративно-примусових заходів обмежень майнових, а також особистих благ і інтересів за здійснення адміністративних правопорушень [5, с. 265–274].

Найбільш повне та конкретне визначення дає Н. В. Гришина: адміністративна відповідальність – різновид юридичної відповідальності, що являє собою врегульовані нормами права відносини між державою (в особі органів адміністративної юрисдикції і відповідних посадових осіб) та особою, яка вчинила адміністративне правопорушення, що знаходять своє вираження у застосуванні до правопорушника заходів державного примусу у вигляді адміністративних стягнень, які тягнуть за собою несприятливі наслідки особистого, майнового й іншого характеру і владний осуд винного суб'єкта з метою попередження та припинення адміністративних правопорушень [6, с. 66].

Наразі для законодавства у сфері адміністративної відповідальності характерна несистематичність, незважаючи на наявність кодифікованого акта. Положення про адміністративні правопорушення містяться в різних за юридичною силою нормативно-правових актах, що часто призводить до розбіжностей у застосування санкції за один і той же проступок. Така розпорошеність адміністративних норм суперечить правовій визначеності, що характерно для демократичної правової держави.

Таким чином, стан інституту адміністративної відповідальності не відповідає сучасним вимогам суспільного розвитку і тому потребує реформування та вдосконалення шляхом здійснення систематизації адміністративного законодавства в єдиний кодифікований акт відповідно до сучасних реалій життя та суспільства.

Список бібліографічних посилань

1. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. Т. 1. Загальна частина/ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). Київ: Юрид. думка, 2004. 584 с.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984. // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення 02.06.2017).

3. Советское административное право/под ред. В. И. Поповой и М. С. Студеникиной. М.: Юрид. лит., 1988. 320 с.
4. Галаган И.А. Административная ответственность в СССР. Воронеж: ВГУ, 1970. 267 с.
5. Державне управління: теорія і практика/за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Юринком Інтер, 1998. 432 с.
6. Гришина Н.В. Вдосконалення правового регулювання адміністративної відповідальності в праві України // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих вчених: зб.наук. праць. Харків: Видавництво ХНУВС, 2006. С. 66—69.

Одержано 12.06.2017

УДК 347.95(477)

Любов Василівна КРУПНОВА,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права і правосуддя Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне

ПРОЦЕДУРА ВІДКРИТТЯ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ МЕХАНІЗМУ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ

В умовах реформування законодавства у сфері виконавчого провадження постає питання необхідності аналізу окремих адміністративних процедур, які здійснюються під час примусового виконання рішень. Однією з таких процедур є відкриття виконавчого провадження. Ця процедура представляє собою нормативно регламентований порядок вчинення дій суб'єктом повноважень стосовно прийняття виконавчого документа до примусового виконання, що має наслідком винесення індивідуального адміністративного акта – постанови про відкриття виконавчого провадження [1, с. 80].

Вбачається, що процедура відкриття виконавчого провадження є початковим етапом адміністративно-правового регулювання примусового виконання рішень. Вона є імперативною за своєю формою, оскільки у чинному законодавстві передбачено чіткий порядок її реалізації. Так, у ч. 5 ст. 26 Закону України «Про виконавче провадження» від 2 червня 2016 р. № 1404-VIII (далі – Закон № 1404-VIII) закріплено, що виконавець не пізніше наступного робочого дня з дня надходження до нього виконавчого документа виносить постанову про відкриття виконавчого провадження, в якій зазначає про обов'язок боржника подати декларацію про доходи та майно боржника, попереджає боржника про відповідальність за неподання такої декларації або внесення до неї завідомо неправдивих відомостей [2].

Ця норма вказує на особливість цієї процедури, а саме строковість її реалізації, яка передбачає обов'язок уповноваженого суб'єкта вчинити певні дії у встановлений законом строк. До того ж вона свідчить про